СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рокъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 22-го Юнія 1899. | Число 25.

Календарь.

Юній.		
22	Ч.	Тимофтея
23	П.	Варфтоломея
24	С.	Онуфрія
25	Н.	ВСЕХЪ СВЯТЫХЪ. Акилины
26	П.	Елисея (Нач. поста)
27	В.	Амоса, Іеронима
28	С.	Тихона, Евтропія

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи. — Конвенція урядниковъ „Р. Н. Союза“. — Вѣсти зъ Америки. — Вѣсти въ Канады. — Справа „Союза.“ — Новинки. — Де-що цѣкавого. — Смѣшне. — Фейлетонъ: Цѣкави и пожиточни вѣдомости про Америку и други части свѣта. — Стихъ: Вже пора. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотячи̑ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

ВÔДЪ РЕДАКЦІИ.

Еще разъ пригадуемо читателямъ „Свободы“, щобъ чимъ скорше надôслали намъ грошѣ за перечитани̑ числа часописи. Адже жь то не богато, бо лишь 2 дол. рôчно.

На другôй сторонѣ въ першôй шпальтѣ знайдете списъ книжочокъ, яки̑ продае наша редакція.

Пишѣтъ на адресу:

„Svoboda“
P. O. Box 13
Mt. Carmel, Pa.

Конвенція урядниковъ „Р. Н. Союза.“

Дня 13. с. м. зъѣхали ся урядники „Р. Н. Союза“ до Lansford, Pa. на нарады, котри̑ вôдбули ся пôсля програмы, уложенои головнымъ секретаремъ товариства.

Крôмъ урядниковъ „Р. Н. Союза прибули ще на конвенцію оо. П. Тимкевичь зъ Йонкерсъ, Н. Й. Гавр. Мартякъ зъ Фрілядъ, Па. Галько зъ Микадо, Па. и Кешелякъ зъ Лянсфордъ, Па.

Пôсля вôдспѣваня Службы Божои на интенцію живыхъ а панахиды за помершими членами „Р. Н. Союза“ о. Н. Пôдгорецкимъ, всѣ урядники удались до гарно прикрашенои въ цвѣты и полотна церковнои салѣ, де голова товариства Юрій Хилякъ вôдкрывъ нарады вôдповѣдною промовою.

На часъ зборôвъ выбрано предсѣдателемъ о. Н. Пôдгорецкого а секретаремъ о. П. Тимкевича и сейчасъ голова удѣливъ голосу секретареви о. А. Бончевскому а опôсля касіерови К. Котанчикови. Зô справозданя тыхъ головныхъ урядникôвъ ось що дôзнали ся присутни про „Р. Н. Союзъ“:

„Р. Н. Союзъ“ числить **2057** членôвъ, на котрыхъ складають ся 1665 членôвъ дорослыхъ на цѣле посмертне, мѣжь тыми 40 женщинъ, 38 на половину посмертного, мѣжь тыми 16 женщинъ и 354 дѣтей, мѣжь ними 162 дѣвчатъ. „Р. Н. Союзъ“ есть такъ урядженый, що въ каждôй мѣсцевости, де мешкають члены згаданого товариства, що найменше числомъ пять (5) выбирають собѣ мѣсцевый урядъ „Р. Н. Союза“, або бодай мѣсцевого секретаря, котрый въ имени своихъ членôвъ переписуе ся зъ головнымъ урядомъ „Р. Н. Союза.“ Де-жь до „Р. Н. Союза“ належать цѣли̑ братства, то ихъ секретарь есть рôвночасно секретаромъ згаданого товариства для всѣхъ мѣсцевыхъ членôвъ. Братства, що належать до „Р. Н. Союза“, суть слѣдуючи̑:

ВЪ ПЕНСИЛЬВЕНИИ:

Брат. св. Ѳ. Николая въ Питсбургѣ,
„ св. Іоана Хрестителя въ Олифантъ,
„ св. Кирила и Методія въ Шамокінъ,
„ св. Іосифа въ Шамокінъ,
„ св. Димитрія въ Мт. Кармель,
„ св. АА. Пет. и Павла въ „
„ св. Кирила и Методія въ Майфильдъ,
„ Рождества Пр. Богор. въ Лансфордъ,
„ Покрова Пр. Богор. въ McAdoo,
„ св. Василія В. въ Priceburg,
„ св. Арх. Михаила въ Шенандоа,
„ Пр. Богородицѣ въ St. Clair,
„ св. Василія В. въ Simpson,
„ св. АА. Петра и Павла въ Jessup,
„ св. Арх. Михаила въ Homestead,
„ св. Іоана Хр. въ Trauger-Calumet,
„ св АА. Петра и Павла въ Glen Lyon,
„ Благовѣщ. Пр. Богор. въ Sayre,
„ нове въ Belle Vernon.

ВЪ СТЕЙТѢ НЮ ЙОРКЪ:

Брат. св. О. Николая въ Трой,
„ св. Іоана Хрестителя въ Буфало,
„ св. О. Николая въ Ню Йоркъ,
„ св. Арх. Михаила въ Elmira.

ВЪ СТ. КОННЕКТІКЕТЪ:

Брат. св. АА. Петра и Павла въ Ансонія.

ВЪ СТ. МІССУРІ:

Брат. св. Арх. Михаила въ St. Louis.

МѢСЦЕВИ̑ СОЮЗИКИ.

Въ Пенсильвеніи: 1) Майфильдъ, 2) Централія, 3) Edwardsdale, 4) Perryopolis, 5) Cross Fork, 6) Rock Springs;
въ Ню Йоркъ: 7) Юнкерсъ, 8) Lancaster.
въ Ню Джерзи: 9) Jersey City;
въ Коннектікетъ: 10) Waterbury, 11) New Britain;
въ Вермонтъ: 12) West Pawlet.

Поединчи̑ члены, що порозходились по всѣмъ усюдамъ, переписують ся на власну руку, платячи до „Р. Н. Союза“ квартально, пôврôчно або и рôчно.

ЧИСЛО ПРИСТУПИВШИХЪ ЧЛЕНОВЪ ВЪ р. 1898—9.

	Дорослыхъ.	Дѣтей.	Разомъ.
Червень	61	17	78
Липень	81	16	97
Серпень	47	29	76
Вересень	45	48	93
Жовтень	76	63	139
Падолистъ	59	46	105
Груденъ	70	32	102
Сѣчень	100	42	142
Лютый	34	12	46
Марець	67	23	90
Цвѣтень	50	26	76
Май	71	15	86
Разомъ	761	369	1130

Членôвъ 31. мая 1898 р. було 1140.
„ 31. мая 1899 р. було 1130.
Разомъ: 2270.

Властиво есть **2057**.

Значить членôвъ 213 припадае на умершихъ, выступившихъ и вычеркненыхъ.

„Р. Н. Союзъ“ придбавъ въ тôмъ роцѣ слѣдуючи̑ Братства:

1) Братство св. Іосифа въ Шамокінъ, Па.
2) „ св. Василія въ Priceburg, Pa.
3) „ св. Петра и Павла въ Jessup, Pa.
4) „ св. Арх. Михаила въ Homestead, Pa.
5) „ св. Іоана Хр. въ Trauger-Calumet, Pa.
6) „ св. О. Николая въ Ню Йоркъ.
7) „ св. Петра и Павла въ Glen Lyon, Pa.
8) „ в Belle Vernon, Pa.
9) Члены зъ Lancaster, N. Y.
10) „ зъ New Britain, Conn.
11) „ зъ Perryopolis, Conn.
12) „ зъ Rock Springs, Wyo.

Число членôвъ „Р. Н. Союза“ пôсля мѣсцевостей.

Мѣсцевость.	Число членовъ. Дорослыхъ на цѣле посмер. муж.	Дорослыхъ на цѣле посмер. жен.	Дорослыхъ на пов. посмер. муж.	Дорослыхъ на пов. посмер. жен.	Дѣтей хлоп.	Дѣтей дѣвч.	Разомъ
Pittsburg, Pa.	201	1	—	—	2	1	205
Olyphant, Pa.	146	7	3	—	44	32	232
Shamokin, Pa. св. К. М.	152	2	—	1	12	15	205
„ св. Іосифа	19	—	—	1	2	1	
Jersey City, N. J.	118	9	1	7	16	18	169
Mt. Carmel, Pa. св. Д.	66	—	—	—	1	1	121
„ св. П. П.	53	—	—	—	—	—	
Mayfield, Pa. члены	22	1	4	1	48	31	168
„ брат.	56	—	2	—	—	—	
Lansford, Pa.	105	—	1	—	—	1	107
McAdoo, Pa.	92	—	—	—	4	2	98
Ansonia, Conn.	62	8	3	2	8	8	91
Priceburg, Pa.	59	3	—	—	7	5	74
Shenandoah, Pa.	56	1	—	—	12	9	78
St. Clair, Pa.	44	—	—	—	11	12	67
Yonkers, N. Y.	42	—	6	4	10	12	74
St. Louis, Mo.	39	—	—	—	1	2	42
Simpson, Pa.	37	—	—	—	2	1	40
Jessup, Pa.	23	—	—	—	3	1	27
Troy, N. Y.	22	—	—	—	—	—	22
Homestead, Pa.	21	—	—	—	1	1	23
Trauger-Calumet, Pa.	21	—	2	—	—	—	23
New York, N. Y.	21	—	—	—	—	—	21
Glen Lyon, Pa.	17	—	—	—	—	—	17
Buffalo, N. Y.	15	—	—	—	—	—	15
Belle Vernon, Pa.	14	—	—	—	—	—	14
Sayre, Pa.	13	—	—	—	2	1	16
Waterbury, Conn.	9	5	—	—	1	6	21
Elmira, N. Y.	13	—	—	—	3	2	18
Centralia, Pa.	10	1	—	—	—	—	11
West Pawlet, Vt.	9	2	—	—	—	—	11
Edwardsdalle, Pa.	9	—	—	—	2	—	11
Lancaster, N. Y.	7	—	—	—	—	—	7
New Britain, Conn.	4	—	—	—	—	—	4
Perryopolis, Pa.	4	—	—	—	—	—	4
Oldforge, Pa.	3	—	—	—	—	—	3
Cross Fork, Pa.	3	—	—	—	—	—	3
Rock Springs, Wyo.	3	—	—	—	—	—	3
Scranton, Pa.	2	—	—	—	—	—	2
Perth Amboy, N. J.	2	—	—	—	—	—	2
Cleveland, Ohio	2	—	—	—	—	—	2
New Kensington, Pa.	1	—	—	—	—	—	7
Chicago, Ill.	1						
Bayonne, N. J.	1						
N. Tonawanda, N. Y.	1						
Genewa, N. Y.	1						
Pueblo, Colo.	1						
Watervliet, N. Y.	1						
Въ Канадѣ	1	—	—	—	—	—	2
Въ краю стар.	1						
Разомъ:	1625	40	22	16	192	162	2057
	1665		38		354		

(Конець буде.)

Цѣкави̑ и пожиточни̑ вѣдомости про Америку и други̑ части свѣта.

Зôбравъ (на пôдставѣ творôвъ „Конкліна“) Микола Пôдгорецкій.

(Дальше.)

XXII. Найславнѣйши̑ мосты на свѣтѣ

1) Св. мôстъ въ Римѣ; его збудовано въ 17-столѣтю и есть найстаршимъ деревянымъ мостомъ, два разы его перебудовували, но теперь стоить лишь руина.

2) Мôстъ въ Буртонъ, Англія, 1.545 стôпъ довгій.

3) Старый мôстъ въ Лондонѣ, бувъ першій зъ каменя, розпочато его будовати 1176 року, а скôнчено 1209 року.

4) Мармуровый мôстъ св. Тройцѣ въ Фльоренціи, есть 322 стôпъ довгій, а 1469 року збудованый.

5) Гранітовый ню-льондоньскій мôстъ въ р. 1824 зôставъ выкôнченый и коштувавъ $7.291.000.

6) Висячій мôстъ надъ водоспадомъ Ніяґара зôставъ збудованый въ р. 1850—1852 однымъ Нѣмцемъ им. Реблінґомъ, вôнъ висить 245 стôпъ надъ водою, есть 1.260 стôпъ довгій и коштувавъ 400.000 дол.

7) Бруклиньскій мôстъ (Спол. Державъ) тоже будовавъ ся пôдъ проводомъ Нѣмця Реблінґа, почавши вôдъ 1870 р. до 1883 р., есть 3.475 стôпъ довгій, 135 стôпъ высокій и коштувавъ близько 15 міліон. дол.

8) Сталевый мôстъ надъ Ніяґарою, 910 стôпъ довгій, коштувавъ 222.000.

9) Висячій мôстъ надъ рѣкою Огайо (Цінцінети) есть 2.220 ст. довгій.

10) Камѣнный мôстъ въ Гарлемъ е 1.460 ст. довгій.

11) Мôстъ Вікторія въ Монтреалъ (Канада) есть 9.144 довгій.

12) Мôстъ надъ рѣкою Огайо (Louisville) е 5.218 ст. довгій.

13) Сталевый мôстъ надъ рѣкою Місурі (St. Louis) е 2.045 стôпъ довгій.

XXIII. Найбôльши̑ рѣки на свѣтѣ.

Темсъ 233 миль довга; Кюбекъ 300; Гудсонъ 350; Делаваре 400; Коннектікутъ 450; James 500; Потомакъ 500; Сускегана 500; Алябама 609; Кумберляндъ 600; Нортъ Редъ Ріверъ 700; Тенеси 800; Канзасъ 900; Ренъ (Нѣмеччина) 950; Огайо 950; Еластонъ 1.000; Колорадо 1.100; Редъ Ріверъ 1.200; Небраска 1.200; Колюмбія 1.200; Санъ Франциско 1.390; Данюбъ 1.600; Ріо Гранде 1.800; Волґа (Россія) 2.000; Арканзасъ 2.000; Мадейра 2.000; Санъ Лавренсъ 2.200; Оба 2.500; Джобильо 2.600; Місісіпі (горѣшный бѣгъ) 2.800; Мізури (середущій бѣгъ) 4.100; Місури (долѣшный) 2.900; Амазонка 3.600; Ніль (Египетъ) 3.000 миль.

XXIV. Довжина и ширина озеръ, морей и океановъ на свѣтѣ (на милѣ).

1) Озера.	Миль довге.	Миль широке.
Каюґа	36	4
Ґеорґія	36	3
Боденьске	45	10
Ґенферске	50	10
Вуда	70	25
Шампленъ	123	12
Ладоґа	125	75
Маракайбо	150	60
Ґрейтъ Беръ	150	40
Онтаріо	180	40
Отабаска	200	20
Вінніпегъ	240	40
Гуронъ	250	90
Іри	270	50
Ґрейтъ Слейвъ	300	45
Мічіґанъ	330	60
Байкалъ	360	35
Горѣшне	380	120

2) Моря.		
Аральске	250	миль довге.
Балтицке	600	„ „
Чорне	932	„ „
Караибске	1.800	„ „
Хиньске	1.700	„ „
Каспійске	640	„ „
Японьске	1.000	„ „
Середземне	2.000	„ „
Охоцке	600	„ „
Червоне	1.409	„ „
Бѣле	450	„ „

3) Океаны.		
Пôвнôчный (арктичный)	5,000.000	миль квадр.
Полудневый	10,000.000	„ „
Индійскій	20,000.000	„ „
Атлянтицкій	40,000.000	„ „
Тихій	80,000.000	„ „

XXV. Оплата почтова въ Спол. Державахъ.

Звычайни̑ листы въ Спол. Державахъ и до Канады вôдъ каждои унціи 2-цент. марка почтова; листъ неоплаченый зôстае дорученый адресатови, але вôдсылае ся до Вашингтону, тамъ его отвирають и назадъ вôдсылають тому, що его выславъ. Такъ само, если почта не може вôднайти адресата, то на жадане вôдсылае назадъ тому хто его выславъ.

Листы реґістровани̑, 8 цнт. екстра.

Посткарты, 1 цнт.

Переказы грошеви̑ (money order) 10 цнт. понизше $50.

За друки, тыждневники, мѣсячники и квартальни̑ выданя, котри̑ правильно выходять, то платить ся 1 цнт. вôдъ 1 фунта.

Товары и прôбки товарови̑, вынявши плыны, трутину, товщь, запальни̑ и выбухови̑ матеріи, живи̑ звѣрята, то вôдъ каждои унціи 1 цнт., до Канады 2 цнт., если зъ горы оплатить ся, если нѣ, то потôмъ 6 цнт. вôдъ унціи.

За границю выслани̑ листы, друки, книжки, прôбки товарови̑ пôдъ опаскою коштують подвôйно. До Австріи коштуе листъ 5 цнт., а постъ-карта 2 цнт.

XXVI. Табеля складаного проценту (проценту вôдъ проценту) застосована въ щоденнôй ощадности.

Если на день щадить ся центовъ:	наросте за рôкъ	за 10 лѣтъ	за 50 лѣтъ
2¾	$10	$130	$2.900
5¼	20	260	5.800
11	40	520	11.600
27½	100	1.300	29.000
55	200	2.600	58.000
$1.10	400	5.200	116.000
1.37	500	6.500	145.000

„SVOBODA“

(LIBERTY.)

Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Чому се такъ?

Неразъ лучилось менѣ бути мѣжь нашими рускими людьми по плейзахъ, тай и живъ я мѣжь ними, то-жь придививъ ся я немало ихъ житю.

Нашй люде, по такихъ малыхъ плейзикахъ, жіють отъ такъ зъ дня на день. У нихъ нема нѣчого бôльше въ головѣ лишь бреха и майны, тай щобъ було що ѣсти и выпити — се цѣле ихъ щасте, тай имь здае ся, що се дуже добре и що такъ повинно бути и они зъ того цѣлковито задоволенй. Неразъ згадавъ я имъ за книжку або за газету, щобъ собѣ записали, тай щобъ бодай трохи могли знати, що дѣе ся въ свѣтѣ, якъ жіють другй люде, тай розумѣесь, де-що зъ того научились. На се дôстававъ я часто такй вôдповѣди: „менѣ на що газеты, чи менѣ газета ѣсти дасть, або чи менѣ еи треба, хиба менѣ такъ не добре? та-жь я волю собѣ полежати за той часъ, якъ тамъ читати якйсь „казеты“, або волю собѣ пива выпити за тй грошѣ, то буду знавъ, що-мь выпивъ.“

Отъ такй дурнй рѣчи говорять нашй люде за газету, бо они сего нерозумѣють, яку користь може принести имъ розумна газета, або книжка.

Иншй знову суть такй мудрагелѣ, що якъ запише собѣ газету, то такъ довго за ню не заплатить, поки редакція не перестане высылати газеты, а то неразъ тягнесь и два три роки, або знову поѣде собѣ на другій плейзъ, або до краю, а за газету анѣ въ думцѣ ему заплатити.

Богато знову есть такихъ, котрй не хочуть своихъ рускихъ газетъ, а читають польскй або словеньскй, тай ажь смѣшно неразъ выглядае, якъ нашъ чоловѣкъ зачне выкручати словацкою мовою, а ему здае ся, що се краснѣйше и лучше якъ по руски, бо каже, що вôнъ въ краю по свому говоривъ, а ту инакше навчивъ ся.

Нô и якъ тутъ може добре стояти наша руска газета, если мае такихъ предплатникôвъ, до котрыхъ еще мусить доплачувати? И якъ може нашъ чоловѣкъ чого навчитись, коли вôнъ не хоче нѣчого читати, бо каже, що ему сего не потрѣбно? Подивѣмъ ся на другихъ людей, котрй такъ само поприходили зъ краю якъ и мы, кôлько у нихъ газетъ навѣть щоденныхъ выходить; а у насъ що? — Се ясне свѣдоцтво якй мы цѣкавй до науки, тай якъ дбаемо о свое.

Правда, не можь знову сказати, щобъ всѣ нашй Русины були такй тупй и недбалй, нѣ! — суть и такй, котрй остатного цента дали бы за науку, тай радо и зъ охотою держать ся свого, але що-жь, коли они самй не можуть зробити и за такихъ, котрй не дбають о свое.

Но есть надѣя, що и такй Русины, котрй до того часу сидѣли спокôйно и нѣчимъ не занимались, помалу наберуть вôдъ другихъ охоты и станутъ такъ якъ и они щирыми Русинами, тай будуть старатись о свое, а не чуже и будуть бôльше дбати, щобы чогось научили ся, а се певно имъ не зашкодить.

Колекторъ „Свободы.“

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

Урядове справоздане выказуе число еміґрантôвъ до Канады зô всѣхъ сторôнъ свѣта за 5 послѣдныхъ мѣсяцѣвъ с. р. поважну суму, бо 30.000 головъ. Въ тôмъ справозданю сказано, що въ трохъ слѣдрючихъ мѣсяцяхъ досягне число еміґрантôвъ до 60.000. Въ минувшôмъ роцѣ прійшло еміґрантôвъ до Канады 28 тысячь душъ.

Найбôльше число еміґрантôвъ прійшло сего року зъ Галичины и Буковины, Духоборцѣ и Нѣмцѣ зъ Россіи и зъ Австріи. Русинôвъ зъ Галичины и Буковины рахують на 17.000 душь въ Канадѣ — Духоборцѣвъ на 8000 душь, а Нѣмцѣвъ, що прійшли с. р. зъ Россіи, Австріи и зô Сѣол. Державъ на 10.000. Та часть Русинôвъ зъ Галичины и зъ Буковины, котру запровадили сеи весны на E. Selkvik, Assa въ числѣ 1298 душь, ледви 75 тамъ остало, прочй забрались до Едмонтонъ 100, до Форкъ Ріверъ 300, до Йорктонъ 500, а прочй до Beausejour и до Whitemouth.

Парляментъ въ Оттавѣ ухваливъ будову желѣзницѣ зô Саскачеванъ до Едмонтонъ. Буде то получене Едмонтону зъ Prince Albert. Та колея буде переходити черезъ Едну, отже черезъ руску найбôльшу кольонію въ Канадѣ, то-жь причинить ся въ великôй мѣрѣ до зросту и добробыту нашои кольоніи. До теперь мають нашй кольоністы въ Еднѣ бôльше якъ 50 миль до першои стаціи колейовои въ Едмонтонъ.

Двохъ Русинôвъ и одна женщина, котрй потерпѣли при выколеєню потягу близько Едмонтонъ, дôстали вôдъ компаніи колеєвои $7.50 — красна нагорода!

Н. Д.

СПРАВЫ „Р.Н. СОЮЗА.“

Справоздане касове „Союза.“ за мѣсяць май 1899 р.

McAdoo, Pa. Брат. Пок. Пр. Бог. (за цвѣтень)	$43.32
New York, N. Y. Брат. св. О. Николая	7.08
Troy, N. Y. Брат. св. О. Николая (за цвѣтень)	8.50
Shenandoah, Pa. Брат. св. Арх. Михаила	36.00
Waterbury, Conn. Члены	6.50
St. Louis, Mo. Брат. св. Арх. Михаила	18.70
Pittsburg, Pa. Брат. св. О. Николая	99.00
Mayfield, Pa. Брат. св. АА. Кир. и Мет.	25.74
Trauger, Pa. Брат. св. Іоана Хрестителя	20.25
Mt. Carmel, Pa. Брат. св. Димитрія	34.50
Брат. св. АА. Петра и Павла	25.00
Centralia, Pa. Члены	4.50
Elmira, N. Y. Брат. св. Арх. Михаила	15.25
Yonkers, N. Y. Члены	28.60
Priseburg, Pa. Брат. св. Василія В.	32.00
Sayre, Pa. Брат. Благ. Пр. Богородицѣ	6.13
West Pawlet, Vt. Члены	5.50
Glen Lyon, Pa. Брат. св. АА. Петра и Павла	8.50
Lancaster, N. Y. Члены	15.79
Mayfield, Pa. Члены за цвѣтень и май	63.85
Jersey City, N. J. Члены	81.28
Shamokin, Pa. Брат. св. АА. Кир. и Мет.	76.47
Брат. св. Іосифа	11.64
Belle Vernon, Pa. Брат.	6.44
Jessup, Pa. Брат. св. АА. Петра и Павла	12.00
Homestead, Pa. Брат. св, Арх. Михаила	12.73
Cross Fork, Pa. Члены	4.50
Troy, N. Y. Брат. св. О. Николая	14.00
Ansonia, Conn. Брат. св. АА. Петра и Павла	43.00
St. Clair, Pa. Братство Пр. Богородицѣ	14.36
Lansford, Pa. Братство Рожд. Пр. Богор.	42.59
Olyphant, Pa. Брат. св. Іоана Хрестителя	76.25
Buffalo, N. Y. Брат. св. Іоана Хрестит.	15.84
Trauger, Pa. Брат. св. Іоана Хр. (за червень)	10.75
Разомъ:	$926.56

Станъ касы „Р. Н. Союза“ зъ днемъ 31. мая с. р. такій:

Фондъ желѣзный	$4108.08
„ розпоряд.	1329.95
Депозиты	1449.05
Сума:	$6887.08

Рахунокъ за четвертый кварталъ т. е. за мартъ, цвѣтень и май с. р. адм. представляе ся такъ:

ДОХÔДЪ:	$2678.77
РОЗХÔДЪ:	2644.03
Чистый дохôдъ:	$34.74

Фондъ желѣзный взбôльшивъ ся о $535.75

Справоздане касове за цѣлый рôкъ адм. 1898—9 т. е. вôдъ 1. червня 1898 до 31. мая 1899 р. таке:

ДОХÔДЪ:	$9240.14
РОЗХÔДЪ:	8041.63
Чистый дохôдъ	$1198.51

До того додавши переносъ зъ р. 1897—8 $5688.57

Станъ касы „Р. Н. Союза“ зъ днемъ 31. мая с. р.: $6887.08.

Фондъ желѣзный въ протягу р. 1898—9 взбôльшивъ ся о: **$1847.97.**

При тôй нагодѣ подаю до публичнои вѣдомости, що братство св. О. Николая зъ Ню Йорку до сего часу не надôслало мѣсячного за цвѣтень, хочь за май надôслано.

Ант. Бончевскій
секретарь.

— Маешь дѣти? Чому-жь незапишете ихъ до „Союза?“ Коштуе лишь 25 центôвъ на мѣсяць, а дѣти умирають дуже часто, частѣйше якъ старшй.

НОВИНКИ.

Подяка.

Почуваемось до святого обовязку зложити прилюдну подяку рускôй громадѣ въ Лансфордъ, Па. за прикрашене церковнои салѣ и безкорыстовне вôдступлене еи для нарадъ урядникôвъ „Р. Н. Союза“, якъ такожь дякуемъ пп. Кешелякамъ за щиросердечну гостину въ своимъ домѣ, а п. Ив. Довбошови та Л. Монѣтѣ и всѣмъ прочимъ, що головно потрудились въ день конвенціи нашого товариства „Р. Н. Союзъ“.

Выдѣлъ „Р. Н. Союза.“

Що то туберкульозы и яка на ню рада.

Туберкульоза звана звычайно сухотами, е дуже заразлива недуга, а еи причиною е заразникъ званый туберкольовымъ прутнемъ або бацилльомъ; есть то малесенькій грибокъ, котрый видко ажь тогды, коли его 700 разôвъ збôльшити. Пôсля д-ра Флиґґе зъ Вроцлава есть той туберкульовый прутень одинокою безпосередною причиною всѣлякихъ родôвъ людскои туберкульозы. То що мы звычайно называемо сухотами, то лишь оденъ проявъ туберкульозы, а именно хронѣчнои або упертои туберкульозы легкихъ, котра розвивае ся дуже поволи и довго тягне ся. Скоро же туберкульоза прійде нагло, чоловѣкъ захоруе такъ, якъ бы дôставъ запаленя легкихъ и хороба розвивае ся борзо та до кôлькохъ мѣсяцѣвъ, тыжднѣвъ або и днѣвъ кôнчить ся смертею, то звычайно кажемо, що то ґальопуючй сухоты. Тогды въ легкихъ туберкульовй прутнѣ дуже борзо розмножують ся и вкрывають цѣлй легкй мовь бы зеренцями пшона: тотй зеренця або засыхають и творять жовтаву досыть суху и тверду нѣбы сыръ матерію, або мякнуть и творять рѣдку, грызучу матерію, котра опôсля нищить цѣлй легки. Але туберкулы можуть кинути ся такъ само на гортанку, на железы, на кости (гните або порохнавѣне костей — коли творить ся матерія, то есть гните; коли же кôсть верства за верствою розпадае ся, то есть порохнавѣне) на кишки и т. п. Туберкуловй прутнѣ (бацилѣ) розвивають ся лишь въ людскôмъ и звѣрячôмъ тѣлѣ. О скôлько доси звѣстно, не знайдено тыхъ прутнѣвъ нѣгде, хиба що ихъ штучно выгодовано. У рогатои худобы знаходять ся такй самй прутнѣ и выкликують таку саму хоробу якъ у чоловѣка. Туберкульозы у рогатои худобы напивають такожь перлицію. Чи и у дробу (у курей) выкликуе туберкольозу такій самый прутень якъ и у чоловѣка, того не можна було доси выслѣдити. Туберкуловй прутнѣ дôстають ся зъ тѣла на зверхъ лишь зъ выпльовинами сухôтникôвъ, зъ молокомъ и зъ мясомъ рогатои худобы, котра мае перлицю. значить ся есть вже заражена туберкульозою. Д-ръ Френкель (зъ Галле) доказуе, що пôсля его досвѣду треба майже гадати, що туберкуловый прутень не може нѣгде жити по-за людскимъ або звѣрячимъ тѣломъ. Сей ворогъ чоловѣка не може знайти собѣ по-за нимъ нѣгде мѣсця и то есть для насъ великою вôдрадою. Небезпечность, щобы туберкулевй бацилѣ занесли ся воздухомъ есть дуже мала, и стае тымъ менша чимъ дальше вôддалене. Пôсля д-ра Френкля есть каждый чоловѣкъ, кожде звѣря, що выдае изъ себе туберкуловй прутнѣ, головнымъ жереломъ заразы, по-за людскимъ и звѣрячимъ тѣломъ бациллѣ поволи гниють; они тогды не можуть розмножувати ся и поволи вôдъ свѣтла гинуть та завмирають. Длятого можна ихъ знайти лишь дуже близько недужихъ. Черезъ то зменшае ся небезпечность заразы а она ще тымъ менша, що чоловѣкъ не дуже вражливый на тыхъ бациллѣвъ, значить ся, они не такъ легко можуть его вчепити ся. Звычайно переносять ся бакцилѣ зъ чоловѣка на чоловѣка лишь тодѣ, коли ихъ частѣйше, по кôлька разôвъ и богато въ себе набирае, отже коли зъ недужимъ дуже близько и часто перебувае або стыкае ся. Туберкульоза ширить ся длятого майже выключно лишь въ родахъ або межи людьми, що жіють, працюють и сплять громадно у вузкихъ и низкихъ та позамыканыхъ, зле очищуваныхъ и провѣтрюваныхъ помешканяхъ.

XXVII. Утримане (кошта) правительственного т. зв. „Бѣлого Дому“ въ Вашинґтонѣ въ порôвнаню до выдаткôвъ англійского народу для пануючого дому королѣвства (королевов).

СПОЛ. ДЕРЖАВЫ.

„Бѣлый Дôмъ“: Пенсія президента рôчно $50.000. Особистй рôчнй додатки: для приватного секретаря 3.250 дол.; асистентъ приватн. секретар. 2.250 дол.; стеноґрафъ 1.800 дол.; пять слугъ (льокаѣвъ) по 1.200 дол.; два дверники по 1.200 дол.; звыч. сторожь 900 дол.; на непредвидженй выдатки 8.000 дол.; на направлюваня будынку, на меблѣ, диваны и т. д. 12.000 дол.; опалъ 2.500; на засаджене огородôвъ цвѣтами и оранжеріи 4.000; на утримане стайнѣ для коней, службы и упряжи 15.000; додатки для управителя дому и низшихъ урядникôвъ 1.460. Разомъ кошта утриманя правительственного „Бѣлого Дому“ Спол. Державъ выносять $125.000 рôчно.

АНГЛІЯ.

Королева (теперь Вікторія) англійска побирае рôчно $1,929.000; наслѣдникъ трону Уельскій $200.000; его жена $50.000; князь т. зв. Йоркскій 50.000; князь т. зв. Коннавтскій 125.000; князь Олбаньскій 125.000; князь Кембріджскій 30.000; княгиня меклембурско-штреліцка 15.000; другій князь Кембрицкій 60.000. Разомъ кошта утриманя пануючого правительственного дому англійского выносять $2,834.000 рôчно.

Отже анґлійскій народъ выдае рôчно на утримане свого пануючого дому о $2,709.000 бôльше вôдъ Спол. Державъ.

(На пôдставѣ датъ урядовыхъ зъ рока 1896).

XXVIII. Чужй державы (краѣ), ихъ форма правлѣня, ихъ населене (число мешканцѣвъ, ихъ просторъ и столичнй мѣста.)

Край.	Мае мешканцѣвъ.	Займае миль квадратов.	Столиця.	Форма правлѣня.
Хины	404,180 000;	4,419.150;	Пекінгъ	Цѣсарь абсолютн.
Англія	315,855.000;	8,991.254;	Льондонъ	Конст. монархія.
Россія	202,683.124;	8,459.229;	Петербургъ	Царь абсолют.
Франція	63,672.048;	970.477;	Парижь	Република.
Спол. Держав.	80,000.000;	3,700.000;	Вашингтонъ	Република.
Нѣмеччина	45,234.061:	208 685;	Берлінъ	Конст. цѣсарст.
Австро-Угор.	40,627.231;	261.591:	Вѣдень	Конст. цѣсарст.
Японія	39,069.007;	147.669;	Токіо	Конст. монарх.
Голяндія	33,042.238;	778.187:	Гаґа	Конст. монарх.
Туреччина	33,359.787;	1,731.280;	Царгородъ	Абсол. монархія.
Италія	30,565.253;	111.410;	Римъ	Конст. монархія.
Ишпанія	16,000.000;	261.953;	Мадридъ;	Конст. монархія.
Бразилія	14,002.335;	3,219.000;	Ріо Жанейр.	Република.
Мексико	11,388.664;	715.177;	Мексико	Република.
Держ. Конґо	27,000.000;	802;	———	Вôльна держава.
Персія	7,653.600;	636.000;	Тегеранъ	Абсол. цѣсарст.
Португалія	6,806.381;	494.000;	Лісбона	Конст. монарх.
Корея	10,519.000;	91 430;	Суель	Абсол. цѣсарст.
Египетъ	6,806.381;	494.000;	Каіро	Абсол. монарх.
Швеція и Норв.	76,554.458;	295.714;	Штокгольмъ	Конст. монарх.
Марокко	6,500.000;	314 372;	Фецъ	Абсол. цѣсарство
Бельгія	6,030.043;	11.373;	Брукселя	Конст. монархія.
Сіамъ	5,700.000;	200.550;	Бангкокъ	Абсол. цѣсарство
Румунія	5,376.000;	46.314;	Букарештъ	Конст. монархія
Колюмбія	4,000.000;	331.420;	Богота	Република
Афґаністанъ	4,000.000;	279.000;	Кабуль	Абсол. цѣсарство
Арген. републ.	3,026.000;	107.513;	Буеносъ Айресъ	Република
Мадагаскаръ	3,000.000;	228.570;	Антананаріо	Абсол. цѣсарст.
Абісинія	7,360.000;	129.000;	———	„
Саксонія	3,182.003;	5.789;	Дрездо	Конст. монархія
Перу	2,970.000;	805.040;	Ліма	Република
Швайцарія	2,917.819;	15.981;	Берно	Република
Болівія	2,335.000:	481.600;	Ляпацъ	Република
Бокхара	2,130.000;	92.300;	Самаркандъ	Абсол. цѣсарство
Венезуеля	2,121.988:	566.150;	Каракасъ	Република
Чілі	2,665.926;	307.525;	Сантіяго	Република
Данія	2,045.179;	14.842:	Копенгага	Конст. монархія
Болгарія	3,154.375;	24.700;	Софія	„ „
Греція	2,187.208;	24.967;	Атены	„ „
Віртембергъ	1,995.185;	7.981;	Стюгартъ	„ „
Сербія	2,013.691;	18 757;	Бельградъ	„ „
Оманъ	1,600.000:	81.000:	Мускатъ	Абсол. монархія
Гватемалія	1,427.116;	45.774;	Гватемала	Република
Еквадоръ	1,146.000;	248.312;	Квіто	Република
Тріполісъ	1,010.000;	399.000;	Тріполісъ	Абсол. цѣсарство
Трансеиваль	800.000;	110.193;	Преторія	Република
Сальвадоръ	664 513;	7.228;	Сальвадоръ	Република
Урагвай	651.112;	72.112;	Монтевідео	Република
Параґвай	476.000;	92.000;	Асунціонъ	Република
Гондурасъ	458.000;	42.658;	Тегучігальпа	Република
Нікарагуа	400.000;	51.660;	Манагуа	Република
Домініка	300.000;	20.596;	Домінго	Република
Чорногора	245.380;	3.486;	Цетинія	Абсол. монархія
Костаріка	205.000:	19.985;	Дженъ Дрозе	Република
Оренджь	133.518;	41 484;	Влемфонтенъ	Реп. (вôль. дер.)
Гайти	572.000;	49.830;	Портъ о прі	Република
Гаваѣ	00.578;	6.587;	Гонолюлю	Конст. монархія

XXIX. Сила головныхъ державъ на суши и на мори.

Бельґія мае сталого войска 98.808, въ резервѣ 72.450, отже на выпадокъ вôйны 173.268 воякôвъ.

Бразилія сталого войска 15.680, въ часѣ вôйны 29.617, фльота 10 панцирныхъ (шифôвъ) кораблѣвъ военныхъ 45 иншихъ, а 9 для сторожи въ пристани (портѣ), морякôвъ 5.790.

Чілі сталого войска 5.835, пôдчасъ вôйны 57.000, 49 кораблѣвъ, зъ тыхъ 3 панцирникôвъ.

Хины сталого войска 656.459, на выпадокъ вôйны 1,260.000, 97 кораблѣвъ.

Данія сталого войска 37.148, пôдчасъ вôйны 42 700, резерва 38.000, 92 кораблѣ, зъ тыхъ 12 панцирникôвъ.

Нѣмеччина сталого войска 499.852, въ разѣ вôйны 3 міліоны, 282 кораблѣвъ, зъ тыхъ 19 великихъ панцирникôвъ, военныхъ, морякôвъ (воякôвъ) 11.908, резерва 34.000.

Египетъ сталого войска 16.000, а 14 кораблѣвъ военныхъ.

Франція сталого войска 528.114, въ разѣ вôйны надъ 4 міліоны, въ роцѣ 1891 було 520 кораблѣвъ военныхъ, зъ тыхъ 61 панцирникôвъ I. клясы, морякôвъ 75.915, а резерва 150.000.

Англія сталого войска 1,179 350, 964 кораблѣвъ военныхъ, зъ тыхъ 84 панцирникôвъ, морякôвъ 58.165, резерва 50.000.

Италія сталого войска 251.664, въ разѣ вôйны 2½ міліона, 240 кораблѣвъ военныхъ, зъ тыхъ 20 панцирникôвъ, морякôвъ 17.226, резерва 15.000.

Японія сталого войска 78.957, въ часѣ вôйны 243.323, 36 кораблѣвъ военныхъ, зъ тыхъ 8 панцирникôвъ, а морякôвъ 9.886.

Мексико войска 27.244, 7 великихъ корабл. военныхъ.

Австро-Угорщина въ 1891 роцѣ 324.438 войска сталого, въ разѣ вôйны 2,032.420, зъ помѣжь кораблѣвъ военныхъ мае 12 великихъ военныхъ кораблѣвъ, а морякôвъ 8.998.

Россія сталого войска 690.000, въ разѣ вôйны 2,600.000, 288 кораблѣвъ, зъ тыхъ 14 панцирникôвъ, морякôвъ 37.000.

Ишпанія сталого войска 152.882, въ часѣ вôйны мала 474.562, передъ рокомъ мала 194 кораблѣвъ, а 16 панцирникôвъ, а днесь по програнôй вôйнѣ майже всѣ лучшй кораблѣ потратила.

Туреччина сталого войска 168.810, въ разѣ вôйны 900.000, 94 кораблѣвъ, зъ тыхъ 14 панцирникôвъ.

Сполуч. Державы сталого войска въ 1891 р. мали 2.170 офіцерôвъ, а 25.220 воякôвъ, зъорганізована народна міліція выносить 100.000, въ потребѣ число способныхъ до вôйны выносило надъ 9 міліонôвъ, 116 кораблѣвъ военныхъ, а теперь по вôйнѣ зъ Ишпаніею число кораблѣвъ военныхъ подвоило ся.

(Конець буде.)

Плынне повѣтрє.

Примѣнене пары, а опôсля електричности въ промыслѣ, зробило великій переворотъ въ цѣломъ свѣтѣ, наслѣдкомъ чого тысячѣ людей лишились безъ працѣ. За довгій часъ выдавало ся, що бôльшого выналаходу пôдъ тымъ зглядомъ нѣхто не докопае, що природа не крые въ собѣ иншихъ силъ, скуточнѣйшихъ вôдъ пары и електричности, що могли бы зробити въ суспôльности ще бôльшій переворотъ. Однакъ показалося, що тї, котрї такъ думали, помылилися немало, бо недавно вôдкрыто таку силу, а есть нею згущене повѣтрє въ плынный станъ. Сперши се вôдкрыте заинтересувало лишь ученыхъ, бо згущене повѣтря въ плынный станъ було получене зъ великими выдатками (коло 1000 доляровъ на кварту). Сьогодня станъ рѣчи змѣнивъ ся, бо оденъ нюйорскій ученый професоръ Тріплеръ, выналишовъ способъ, що зменшае выдатки плынного повѣтря до 20 центôвъ за гальонъ. Послѣ выскажу того професора разъ згущене повѣтрє може перемѣнити въ станъ плынный десять разы тôлько повѣтря. Завдяки нечуванôй дешевости той нововôдкрытои силы, пара и електричнôсть стратять свое значѣне, бо та сила ихъ заступить. Не потреба вже буде камѣнного вугля и иншихъ подôбныхъ матеріялôвъ; плынне повѣтрє будуть вживати замѣсть нихъ, а сотки тысячъ робôтникôвъ вугля и міліоны иншихъ робôтникôвъ лишить ся безъ працѣ, безъ зарôбку. — Такъ то каждый новый выналаходъ, мѣсто помочи людскости, стаючись власностю цѣлого народу, стае въ рукахъ немногихъ выбраныхъ жереломъ великихъ доходôвъ, а працюючôй клясѣ приносить нужду и сльозы.

Про мирову конференцію.

Листъ гр. Льва Толстого про конференцію въ Гага оголошують всѣ нѣмецкі часописи. Славный, россійскій писатель каже, що цѣла та конференція есть лишь комедією для затуманеня людей; що правительства, котрї якъ разъ мусять держати те, що набули силою, не можуть зменшати своихъ армій. Не можуть ихъ зменшити ще зъ той причины, що не можь бути певнымъ, чи не прійде якій Наполеонъ або Бісмаркъ, а не зважаючи на жадні права и угоды, забере те, що ему лишь удасть ся. Одинокою радою знищеня арміи и вôйны була бъ загальна вôдмова горожанъ служеня въ войску, та до сего потреба бы далеко бôльшои просвѣты помѣжъ людьми. Якъ небезпечнымъ стало бы подôбне средство для правительствъ, може за примѣръ послужити Россія, котра въ часѣ скликаня конференціи для загального розоруженя, выгнала зъ краю вдикій способъ духоборцѣвъ, найскôнѣйшихъ пôдданыхъ за те, що пôсля науки Христа, не хотѣли служити въ вôйску и убивати невинныхъ людей.

Подяка.

Въ имени рускои громады въ Troy, N. Y. складаю сердечну подяку Русинамъ въ Auburn, N. Y. за ихъ оферу на нашу церковь въ сумѣ $6.15. — Богъ заплать!

О. Н. Дмитрôвъ.

Хто виненъ?

Минувшого року блязько 7 тысячь молодыхъ дѣвчатъ въ Америцѣ покôнчило житє самоубійствомъ. Сѣмъ тысячь молодыхъ истотъ покрыла передъ часомъ сыра земля, сѣмъ тысячь самоубийствъ! Що за причина того? Въ усѣхъ майже случаяхъ самоубійства причиною ихъ було: бракъ працѣ и зарôбку або надмѣрна праця за нужденну, недостаточну до житя заплату. Вправдѣ могли они спастись вôдъ голоду и нужды, кидаючись на дорогу розпусты, продаючи свои тѣла, якъ передше продавали свою робочу силу, та вольли радше покôнчити зъ житємъ, якъ нанести на себе сорома. Ось вамъ овочѣ господарки капиталістичного устрою.

Правдивый рай для жѣнокъ.

Правдивый рай для жѣнокъ находить ся на островѣ Суматра. Жѣнки мають тамъ всего доволѣ, чого лишь забагнуть. Мужчина може розвестись зъ своею жѣнкою, але за те мусить ей звернути ненарушеный ей капіталъ. Однакъ розводы лучають ся дуже рѣдко, може бути зъ тои причины, що чоловѣкъ зъ жѣнкою не мешкають пôдъ одным дахомъ. Мешкае вôнъ окремо а вôдвѣдує свою жѣнку якъ суджений. Зъ дѣтей сынъ вôдъ 4 року есть пôдъ выключною опѣкою батька, донька лишаесь при матери доки не вôддасть ся. Коли се наступить, добудовують для неи комнату. Коли чоловѣкъ умре, вдова завѣдує надъ своими дверми хоругвоку. Доки вѣтеръ не роздре тои хоругвоки, не вôльно вдовѣ вдруге вôддатись. Томуто жѣнки Суматры робять тѣ хоругвоки зъ дуже лихои матеріи, щобъ вѣтеръ мôгъ ихъ чимъ скорше подерти.

Право „лінча".

Въ протягу шестьохъ лѣтъ, вôдъ 1891 до 1897 р. лінчовано въ тôмъ краю 1285 осôбъ. Анѣ одному зъ замордованыхъ въ той способъ не доведено вины судово. 15 до 20 процентъ лінчованыхъ посуджено о насильство жѣнокъ, 27 допустились правоны, за котру тутешній судъ карають смертію, а 124 особы впали жертвою малозначныхъ провинъ. Сеся статистика есть дуже сумнымъ доказомъ морального уровеня Американцѣвъ и ихъ замилованя до правъ того краю, котрыми они при кождôй нагодѣ такъ величають ся.

Переилюднене Европы.

Въ протягу послѣдныхъ 10 лѣтъ збôльшилось населене Европы о 10 процентъ. Зъ початкомъ бѣжучого столѣтя числено тамъ 175 міліонôвъ мешканцѣвъ. Въ р. 1830 збôльшилось те число до 220 міліонôвъ; въ роцѣ 1860 було въ Европѣ 309 міл. мешканцѣвъ; въ 1890 р. 350 міл., а теперь буде вже 380 міліонôвъ. А що стане ся за якихъ 100 лѣтъ?

— Россійскій царь Николай II. задумуе заперестати высылку на Сибирь переступникôвъ розличного рода, а выкайти для нихъ якусь иншу кару. Сей плянъ мае нечуване значѣне для Сибиру, котрый тымъ способомъ переставъ бы бути карною кольоніею, а мôгъ бы стати тымъ, до чого призначила его природа т. е. краиною, въ котрôй бы розвивались рôльництво, гôрництво, промыслъ и гандель.

Цензура на Кубѣ.

Американьскі власти въ Гаванѣ, на Кубѣ, оголосили цензуру надъ кôлькома газетами нѣбы за те, що пôдбурюють народъ. Населене обурилось на подôбный дикій розпорядженя, а одна зъ поважнѣйшихъ кубаньскихъ часописей каже, що Американцѣ понижають Кубанцѣвъ и уважають ихъ за своихъ невôльникôвъ.

Женщины-лѣкарѣ въ старинности.

Що женщины-лѣкарѣ не суть выналодомъ новѣйшихъ часôвъ, доказуе нюйорска часопись „Med. Journal." Въ роцѣ 300 передъ Христомъ одна молода Атенка, въ Греція, именемъ Агнодіце, перебрана за мужчину, ходила до лѣкарскои школы въ Атенахъ, помимо уставы, забороняючи женщинамъ занимати ся лѣкарскими науками и по короткôмъ часѣ стала досыть голосною лѣкаркою. Коли публика дôзналась про те, що она женщина и лѣкарку потягнено до судовои одвѣчальности за непослухъ права, удало ся женщинамъ перевести бурливу агітацію, наслѣдкомъ котрои звôльнено оскаржену вôдъ одвѣчальности и знесено заказъ права. Въ середныхъ столѣтяхъ можна также стрѣнутись зъ женщинами-лѣкарками, котрі своею практикою здобули собѣ немалу славу въ медичнôмъ свѣтѣ.

Зъ Канады.

Дня 18. червня с. р. приѣхавъ до Halifax корабель „Бразилія" и привѣзъ 400 Русинôвъ-эміграитôвъ зъ Галичины. Нашъ кореспондентъ, державный урядникъ К. Генікъ выѣздивъ противъ імігрантôвъ, щобъ спровадити ихъ до Виннипегъ.

— В. Залевскій, Полякъ, що бувъ папскимъ делеґатомъ на Индіи, переносить ся теперь до Канады яко папскій делеґатъ для того краю.

— Въ полудневыхъ стейтахъ лютять ся теперь страшні бурѣ, котрі немало забирають жертвъ въ людяхъ и людскихъ маєткахъ.

Де-що цѣкавого.

— Если бы хто побудовавъ желѣзницю зъ землѣ ажъ на сонце и еслибъ той тренъ робивъ 30 миль на годину, безъ перестанку день и нôчь, то подорожъ на сонце тревала бы 350 лѣтъ!

— Весѣле: По 5 лѣтахъ обходять супруги деревяне весѣле, по 10 л. циnове, по 15 л. кришталове, по 20 л. хиньске, по 25 л. срѣбне, по 30 л. перлове, по 40 л. рубинове, по 50 л. золоте, по 70 діяментове (послѣдній зъ „діяментами" рѣдко лучають ся межи Русинами).

— Найдовшій пôдморскій телеграфъ выносить 2700 миль довготы.

— Нѣмецка армія уживае понадъ 10.000 почтовыхъ голубôвъ.

— Въ цѣлôй Даніи нема анѣ одної родины, котрабъ не вмѣла читати и писати.

— Въ одному кружку меду, стопу довгôмъ и стопу широкôмъ, есть 2 тысячѣ комôрокъ.

— Зъ филипиньскихъ островôвъ вывозять рôчно за границю 400 міліонôвъ цигарôвъ.

Смѣшне

Розмова жида зъ подорожнымъ.

Оденъ подорожный заѣхавъ до корчмы, а маючи якусь журбу, коли ввôйшовъ до комнаты, проходжувавсь по нѣй задуманый, не вôдзываючись до нѣкого. Коли жидъ-корчмаръ бачить, що не приказуе собѣ подати нѣ ѣсти, нѣ пити, приступае до него и каже:

— Не гнѣвайтесь за мою вільнивôсть, але менѣ дуже цѣкаво довѣдатись, що вамъ такого сталось, що все лишь ходите?

— Пôшовъ прочь, жиде, тобѣ що до того! — вôдповѣвъ подорожный.

— Якъ я догадуюсь, то вы мусѣли зъ чогось зажурити ся.

— Ну, и що-жъ зъ того?

— Що зъ того? Я бы васъ мôгъ розважити.

— Ты?... дуракъ еси!

— Най я буду дуракомъ, але оно не завадить мене послухати.

— Не слухаю, иди геть!

— Я знаю, що вы мене послухаєте, я лишь два слова вамъ скажу.

— Ну говори, жиде.

— Чи бачите вы ту гору бѣля лѣса? Правда яка велика?

— Такъ, справдѣ велика.

— Сеся гора велика, а рыскаль хочь такій малый, а вôнъ розкопае ту гору, затѣмъ рыскаль сильнѣйшій горы. Неправда?

— Правда. Що-жъ дальше?

— Вы кажете, що рыскаль сильнѣйшій горы, а вложити той рыскаль въ огонь, то вôнъ стопить ся, а затѣмъ огонь сильнѣйшій рыскаля, не правда?

— Правда.

— Вы кажете, що огонь мôцнѣйшій рыскаля, а налляти на огонь воды, то огонь погасне; а чому? Бо вода мôцнѣйша огня. Скажѣть-же, чи то неправда.

— Правду кажешь, вода мôцнѣйша огня.

— Вы кажете, що вода мôцнѣйша огня, а якъ на воду навѣють вѣтры, то она филюе на всѣ стороны, а то длятого, що вѣтеръ сильнѣйшій воды. Скажѣть-же, чи брешу?

— Такъ, по твоѣй стороннѣ правда.

— Признаєте, що не брешу, але вы знаєте, що якъ чоловѣкъ побудує хату, то нѣ вѣтеръ не дасть рады а се тому, що чоловѣкъ сильнѣйшій вѣтру. Що-жъ вы на те?

— Правда, нема що перечитись.

— Такъ вы за тымъ, що чоловѣкъ сильнѣйшій вѣтру, але якъ на чоловѣка найде журба, то по нѣмъ такъ ѣздить, такъ гарцюе, такъ его мулить троха до смерти не доведе. Може неправда, що журба мôцнѣйша чоловѣка?

— Ой, що правда, то правда! Такъ оно такъ, журба мôцнѣйша за чоловѣка.

— Вы кажете, що журба мôцнѣйша, а я кажу, що якъ чоловѣкъ на журбу выпе одну и другу чарку горѣвки, то и журбу всѣ чорты возьмуть; а затѣмъ и горѣвка мôцнѣйша журбы. Але що я говорю, коли горѣвка поборе журбу, то она найсильнѣйша. Скажѣть-же сами, чи се не правда?

— Здае ся, що такъ.

— Отъ бачите якъ оно, а що у васъ журба, а я маю добру горѣвку-шабасôвку, тожь раджу вамъ напитись кôлька чарокъ, а ручу моею честію, що горѣвкою забете журбу.

Вже появилась!

Вже выйшла зъ ряду девята книжочка выданництва часописи „Свобода" пôдъ заголов. „Про вôдступникôвъ вôдъ россійского православія и ихъ переслѣдованя". Въ тôй книжочцѣ списано на 46 сторонахъ про розличні вѣры въ Россіи и ихъ переслѣдованя. За нею треба писати до редакціи „Свободы", а коштуе зъ пересылкою 12 центôвъ.

Где есть?

Я, Пазя Стащакъ, зъ Петружного, повѣта горлицкого, въ Галичинѣ, пошукую свого мужа Гриця Стащака, котрый тому три роки выѣхавъ до Америки, а я не знаю, де вôнъ теперь находить ся. Я приѣхала до Ансоніи, Конн., то-жъ, еслибъ хто про него дôзнавъ ся, най напише менѣ на адресу:

PAJZA STASZCZAK
4 Wallaces Row
Ansonia, Conn.

Прогулька
(Excursion)

въ суботу, передъ Петровкою дня 24. юнія, 1899 р. до Lake Ariel на дохôдъ рускои церкви въ Olyphant, Pa. по D. & H. желѣзници. На excursion-ѣ буде приграввти руска банда зъ Mayfield и руско-словенська музыка зъ Olyphant. Lake Ariel се дуже красне мѣсце: воздухъ свѣжій, вода здорова, велике озеро, лѣсъ. Будуть тамъ забавы всѣлякого рода, спѣвы, танцѣ, перекуски свѣжі, овочѣ и т. д. Буде також чимъ захолодитись... Каждый Русинъ зъ Olyphant и околицѣ, що хоче бодай разъ въ рôкъ провѣтритись троха, побачитись зъ знакомыми и повеселитись, повиненъ пôйти на той excursion.

Вже пора!

Гей, Русине, та проснисъ,
Протри свои очи
И не дрѣмай, але встани,
Берись до роботы.

Бо вже давно, якъ ты хропишь
И нѣчо не знаешь,
Другій люде богатѣють —
Ты нѣчо не маешь.

Другій люде пôйшли впередъ,
Взялись до науки,
А ты маришь о пирогахъ
Зъ пытльованои муки.

Но не будешь ты ихъ ѣсти,
Поки самъ не встанешь —
А злучивши ся зъ другими,
Долѣ не досягнешь.

Нѣхто о тя не подбае,
Если самъ не будешь,
Тай все лише ты на другихъ
Працювати будешь.

Бо хто мудрый — той богатый,
Мае лучшу долю,
То-жь и жити може добре
Въ гараздѣ, спокою.

А ты дурный все лишь працой
На свôй хлѣбъ насущный,
Бо на свѣтѣ запанувавъ
Доляръ всемогущій.

Но знай, брате, що самъ тому
Лиху не порадишь,
Сли не зберемсь всѣ до купы
Раду не урадимъ.

Сли не станемъ всѣ мы разомъ
Собѣ помагати,
Сли не будемъ ся учити,
Школы закладати;

То нѣколи не дôбемъ ся
На свѣтѣ гаразду —
Другй будуть на передѣ,
А мы все зô заду.

Не дивѣмъ ся на тыхъ панôвъ,
Що нѣчо не робять
А дбають лишь за доляры,
Тай дармо хлѣбъ ѣдять.

Не вѣрмо все, если хто
Насъ дурити хоче,
А выкиньмо его брехнѣ
Ему передъ очи.

Не богато у насъ такихъ,
Котрй-бъ о насъ дбали,
Тай хотѣли-бъ зъ нами жити
И насъ просвѣщали.

То-жь проснѣмъ ся братя-хлопы,
Возьмѣмъ ся за руки
И покажѣмъ, що мы также
Здôбнй до науки.

Не жалуймо дати цента
На добру руску цѣль,
Бо се пôйде и на користь
И на славу намъ всѣмъ.

Запишѣмъ ся до „Союза“,
„Свободу“ читаймо
И не чужихъ, але своихъ
Радо спомагаймо!

Не завидуй Русинови,
Сли богатый буде,
Бо сли мы его споможемъ,
Вôнъ намъ не забуде.

Но передъ всѣмъ мы мусимо
Разомъ всѣ любити,
Покинути всякй споры
И въ згодѣ зажити.

Ажь за моремъ наше серце
Нехай ся прокине
И покажѣмъ, що Русь наша
Нѣколи не згине!

А если такъ мы будемо
Собѣ поступати —
Утре слезы, усмѣхне ся
Руска наша мати!..

Нашй батьки, що поклали
За Русь головами,
Тамъ въ могилѣ врадують ся
Своими сынами.

В. Ф—ла.

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!

Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повотане вона!

Ив. Франко.